

Okul Öncesi Öğretmenliği Programındaki Öğretim Teknolojileri Dersinin Yansıtıcı Değerlendirme Modeli ile Değerlendirilmesi

Mustafa ASLANDEREN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Çiçekdağı MYO
mustafa.aslanderen@ahievran.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-4070-3056

Hatice ÇİLSALAR SAGNAK
Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
hatice.cilsalar@yobu.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-6282-2152

Mehmet SAĞLAM
Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
mehmet.saglam@yobu.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-7166-7393

Araştırma Makalesi

DOI: 10.31592/aeusbed.1433721

Geliş Tarihi: 08.02.2024

Revize Tarihi: 09.09.2024

Kabul Tarihi: 19.11.2014

Atf Bilgisi

Aslandelen, M., Çilsalar Sagnak, H. ve Sağlam, M. (2024). Okul öncesi öğretmenliği programındaki öğretim teknolojileri dersinin yansıtıcı değerlendirme modeli ile değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(3), 543-562.

ÖZ

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenliği lisans programındaki öğretim teknolojileri dersinin programı incelenerek, programın öğretim elemanları ve öğretmen adayları görüşleri alınarak Stake'in yansıtıcı değerlendirme (responsive evaluation) modeli ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Karma araştırma modelinde yakınsayan paralel (çeşitleme) desende tasarlanan bu çalışmada doküman incelemesi, ölçek uygulaması ve görüşmeler yapılmıştır. Bu kapsamda öğretim teknolojileri dersine yönelik doküman incelemesi de gerçekleştirilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik tutumları ölçek yardımıyla belirlenmiştir. Tutumları belirlenen öğretmen adaylarının bir bölümü ile araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte bu öğretmen adaylarının ders aldıkları dört öğretim üyesi ile de araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kapsamında bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bulgulara göre, ders izlencesi incelendiğinde dersin YÖK kapsamında paylaşılan içerik ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Yapılan analizler sonucunda ise öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu da görülmektedir. Diğer taraftan öğretim teknolojileri dersinin hedefleri, içerikleri, eğitim durumları ve sınama durumları hakkında öğretim üyeleri ve öğretmen adaylarının görüşlerinin genel olarak olumlu yönde olduğu belirtilmesiyle birlikte özellikle ders saatleri ve uygulama konusunda da sorunların olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre dersin öğretim programının uygulanmasına, ders sürelerine, etkinliklere ve fiziki koşullara yönelik birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, program değerlendirme, öğretim teknolojileri, yansıtıcı değerlendirme.

Evaluation of Instructional Technologies Course in Preschool Teaching Program with Responsive Evaluation Model

ABSTRACT

This study aims to evaluate the curriculum of the instructional technologies course in the preschool teacher education program with the Stake's Responsive Evaluation Model by obtaining the views of the instructors and students. The study was designed as a mixed-method research with a convergent parallel (diversification) design. To collect data, document analysis for the instructional technologies course artifacts was carried out. Moreover, the students' attitudes toward the course was determined with a scale. Semi-structured focus-group interviews were conducted with some of the students. In addition, interviews were conducted with the four lecturers in the department. According to the findings, it is seen that once the syllabus was examined, course content was associated with the scope of the content suggested by the Higher Education Council. As a result of the analyses, it is asserted that the students' attitudes toward the instructional technologies course are positive. Furthermore, despite the fact that it is claimed that the opinions of the lecturers and students about the objectives, content, teaching-learning process, and measurement and assessment of the instructional technologies course are generally positive, it is detected that there are problems, especially in terms of course

hours and practical activities. According to the results of the research, some suggestions were made regarding the implementation of the curriculum, lesson durations, activities and physical conditions.

Keywords: Preschool education, program evaluation, instructional technologies, responsive evaluation.

Giriş

Eğitim alanındaki gelişmelerle birlikte öğretim programlarında da değişimler göz önüne alınarak program değerlendirme ve geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Eğitim süreçlerinin başında ve süreç boyunca yapılan değerlendirme çalışmalarının yanı sıra, süreç sonunda da belirlenen hedeflerin gerçekleşme düzeyinin, ortaya çıkan eksiklik ve aksaklıklarının belirlenmesi ve sisteme geribildirimde bulunmasının gerektiği belirtilmelidir (Sönmez, 2012). Ülkelerin öğretim programları, verilen eğitimin niteliği ile doğrudan ilişki içerisindedir. Eğitim sistemi üzerinde yapılan çalışmaların ve düzenlemelerin, öğretim programına yansıdığı ölçüde anlamlı olduğu belirtilebilir. Öğretim programları tasarlanırken veya geliştirilirken; hedef, içerik, eğitim durumları ve sınav durumları üzerinden yürütülen değerlendirme çalışmalarının sonuçları da dikkate alınmaktadır (Ünver, 2020). Bu bağlamda eğitim sistemlerinin ve öğretim programlarının devamlılığının sağlanmasında yapılan değerlendirme çalışmalarının katkısı oldukça önemlidir.

Okul öncesi öğretim programı ve bu alanda görev yapan öğretmenlerin gelişimi için de değerlendirme çalışmalarının devamlılığı sağlanmalıdır. Okul öncesi çocukları, okul yaşantılarına ilk bu dönemde başladığından ve ilk izlenimleri ileriki yaşlarda okula bakış açısını şekillendireceğinden kritik öneme sahiptir. Okul öncesi eğitim programı, kendi kültürel değerlerini göz önünde bulundurarak yenilikçi, araştırmacı, problem çözebilen, teknolojiyi iyi kullanan ve yaratıcı özelliklere sahip bireyler yetiştirebilmelidir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013). Bununla birlikte okul öncesi öğretmenlerinin kişilikleri, tutumları ve yeterlilikleri öğrencilerin öğretmene bakış açısını ve eğitim ortamlarından faydalanma durumlarını da etkilemektedir (Tuğrul, 2005).

Öğretim faaliyetlerinin etkililiği ile öğretmenlerin sahip oldukları yetkinlikler doğrudan bağlantılı olmakla birlikte bu yetkinlikler eğitim ortamlarına farklı şekillerde yansımaktadır. Bunlar arasında öğretmenlerin en sık başvurdukları yetkinlikleri öğretim teknolojileri ve materyallerinden yararlanmalarıdır. Çeşitli materyaller kullanmadan tekdüze bir anlatım öğrencilerin ilgisini çekmeyebilir ve katılımlarını sağlamayabilir. Öğretmenler etkili ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesi için öğretim teknolojilerini kullanarak bireylerin tüm duyarlarına hitap etmelidir (Kuloğlu, 2019). Bu bağlamda öğretmenlerin bu teknolojileri etkin kullanabilecek düzeyde eğitim almalarının önem arz ettiği ifade edilebilir.

Öğretim teknolojilerinde, teknoloji kavramı sadece fiziksel anlamda değil kuramsal açıdan da önemli bir boyut taşımaktadır. Teknoloji ve öğretim kavramlarının yansımaları ile oluşan öğretim teknolojileri eğitim teknolojisi çerçevesinin içinde yer almaktadır (Akalan, 2012). Öğretim teknolojileri, bu kapsamda düşünüldüğünden öğretmen ve öğrencileri de yakından ilgilendirmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin sınıf içinde etkili bir öğretim süreci geçirmeleri için, öğretim teknolojilerini kullanabilecek becerileri kazanmaları gerekmektedir. Bu nedenle lisans eğitiminde temel bir ders kapsamında öğretmen adaylarına bu beceriler kazandırılmaya çalışılmalıdır. Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının meslekte öğretim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilmeleri için 1998 yılında Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersi zorunlu olarak verilmeye başlanmıştır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 1998). Öğretmen yetiştirme açısından önemli bir yere sahip ÖTMT dersinin öğretim elemanları tarafından uygun şekilde yürütülmesi ve öğretmen adaylarına dersin öneminin kavratılması gerekmektedir (Akalan, 2012; Çelikkaya ve Kürümlüoğlu, 2017). 2018 yılında gerçekleştirilen Öğretmen Yetiştirme Programları kapsamındaki güncellemeler çerçevesinde ÖTMT dersi kaldırılarak yerine zorunlu meslek bilgisi dersi olarak benzer içerikle “Öğretim Teknolojileri” (ÖT) dersi programa eklenmiştir (Selçuk, 2018; YÖK, 2018).

Türkiye’de ÖTMT dersi üzerine yapılan araştırmalar, önemli bulgular ortaya koymuştur. Öğretmen adayları genel olarak bu dersi etkili öğretim için gerekli ve faydalı görmektedirler (Bozpolat ve Arslan, 2018; Yazar, 2015). ÖTMT dersi, ilgi çekici öğrenme deneyimleri yaratmak, öğrenci

katılımını artırmak ve bilginin kalıcılığını artırmak için önemli görülmektedir (Kuloğlu, 2019; Yazar, 2015). Öğrenciler, dikkat çekici, dayanıklı ve uygun maliyetli materyaller geliştirilmesinin etkili öğrenme ortamları için önemli olduğunu belirtmektedirler (Kuloğlu, 2019). Ayrıca, materyallerin öğrenci seviyelerine uygun ve öğrenme hedefleriyle uyumlu olması gerektiği vurgulanmaktadır (Bozpolat ve Arslan, 2018). Materyal hazırlamadaki zorluklar ve oluşturulan materyallerin sergilenmesinin faydaları belirtilmektedir (Kuloğlu, 2019). Öğretim teknolojileri ve materyal öğretimine ilişkin metaforik algılar, içerik, hedefler, öğrenci ihtiyaçları ve ekonomik hususlarla ilgisi vurgulanmaktadır (Selçuk, 2018). ÖTMT dersinin mesleki gelişim ve materyal hazırlama becerileri için gerekli ve faydalı olduğu düşünülmektedir (Utkugün, 2021). Öğretmen adayları, derste aktif öğrenmeye ve teknolojik yeterliliğe katkıda bulunan dijital materyal geliştirme konusunda genellikle olumlu algılara sahiptirler (Çelik, 2020). Bununla birlikte, ders esnasında kullanılan dijital uygulamalardaki dil engelleri ve internet bağlantısı sorunları gibi zorluklar bildirilmektedir (Çelik, 2020). Ders, öğretmen adaylarının öğretim materyallerini kullanma konusundaki özyeterliliklerini artırmakta ve öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir (Akgün, 2020). Ders sırasındaki akran ve uzman geri bildirimlerinin motive edici ve öğretici olduğu görülmüştür (Utkugün, 2021). Ayrıca, öğretmen adaylarının öğretim materyallerini kullanma konusundaki öz yeterlilikleri ile öğretim teknolojilerine yönelik tutumları arasında pozitif bir ilişki olduğu ve öz yeterliliklerinin tutumlarının bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir (Akgün, 2020). Bu değerlendirmeler incelendiğinde genel olarak, ÖTMT dersi geleceğin öğretmenlerini etkili öğretim için gerekli becerilerle donatma konusunda önemli ve değerli olarak algılanmaktadır.

Öğretmenlerin mesleki anlamda verimli olabilmeleri için mesleklerine başlamadan önce öğretim teknolojilerinin kullanımına ilişkin görüşlerinin alınması, bu dersin daha verimli nasıl işlenebileceği ile ilgili güncel bilgiler sağlayacağından önem arz etmektedir (Bozpolat ve Arslan, 2018; Yeşil ve Şahan, 2015). Bu bağlamda araştırmanın amacı, materyal kullanımının yoğun olduğu okul öncesi öğretmenliği programındaki öğretim teknolojileri dersi programının yansıtıcı değerlendirme (responsive evaluation) modeli ile değerlendirilmesidir. Bunun yanı sıra Öğretim Teknolojileri (ÖT) dersinin hedefleri, içerikleri, eğitim durumları ve sınav durumlarını açıklamak, öğretmen adaylarının ÖT dersine karşı tutumlarını belirlemek ve katılımcıların görüşlerine dayalı olarak dersin uygulama aşamasında karşılaşılan güçlükler ve geliştirilmesine yönelik önerilerin belirlenmesi de hedeflenmiştir. Bu çerçevede gerçekleştirilen çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmenliği lisans programındaki öğretim teknolojileri dersine yönelik öğretmen adaylarının tutumları nasıldır?
2. Okul öncesi öğretmenliği lisans programındaki öğretim teknolojileri dersinin programı nasıl yapılandırılmıştır?
3. Okul öncesi öğretmenliği lisans programındaki öğretim teknolojileri dersinin; hedeflerine, içeriğine, eğitim durumlarına ve sınav durumlarına ilişkin öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
4. Okul öncesi öğretmenliği lisans programındaki öğretim teknolojileri dersinde öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının karşılaştığı sorunlar nelerdir?
5. Öğretim teknolojileri ders programının daha etkili bir şekilde uygulanmasına ilişkin öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının önerileri nelerdir?

Öğretim elemanı ve okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulduğundan katılımcı yönelimli bir program değerlendirmesinin yapılması amaçlanmıştır. Katılımcı yönelimli değerlendirme yaklaşımlarından olan yansıtıcı değerlendirme modeli, insanların bir şeyleri değerlendirirken uyguladığı doğal yöntemleri içermektedir. Stake, programın gerçeklerine, katılımcıların tepkilerine, endişelerine ve diğer hususlara karşı yansıtıcı olabilmenin üzerinde durmuştur (Aydın ve Bavlı, 2019). Stake (1975; Akt. Aydın ve Bavlı, 2019, s. 212) yansıtıcı değerlendirme modelinin belli başlı adımlarını şu şekilde sıralamaktadır: *Program kapsamının belirlenmesi, Program faaliyetlerine genel bakış, Amaçların ve endişelerin ortaya konulması, Sorunların ve problemlerin belirlenmesi, Veri ihtiyaçlarının belirlenmesi, Gözlemcilerin, hakemlerin ve araçların (varsa) seçilmesi, Belirlenmiş öncülleri, işlemleri ve sonuçların gözlemlenmesi,*

Temaların belirlenmesi, Sorunların izleyicilerle eşleştirilmesi, Hedef kitle kullanımı için hazırlanması, Resmi raporların bir araya getirilmesi (varsa), Programın hizmet ettiği kitle, program personeli ve izleyicilerle konuşulması.

Yansıtıcı değerlendirme modelinin adımları incelendiğinde, öğretimin etkili ve verimli bir şekilde devamlılığının sağlanması için programın değerlendirilmesi ve öğretmen yetiştirme açısından önemli bir yere sahip öğretim teknolojileri dersi hakkında okul öncesi öğretmenliği gibi eğitim sisteminin önemli bir kademesini oluşturan öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulması da kritik bir öneme sahiptir (Akan, 2012; Çelikkaya ve Kürümlüoğlu, 2017; Tuğrul, 2005). Buna ek olarak, öğretim teknolojileri dersinin değerlendirilmesi için dersin programına ait belgelerin toparlanması değerlendirme sürecinde değerli veriler içerebilir. Çalışmada dersin yürütücüsü tarafından hazırlanan ders dokümanlarının (izlencenin) incelenmesi, öğretmen adaylarının görüşlerine ek olarak tutumlarının belirlenmesi ve dersin yürütücüsü öğretim üyesi ile birlikte öğretmen adaylarının farklı derslerini yürüten öğretim üyelerinin görüşlerinin alınması öğretim teknolojileri dersinin çok boyutlu bir şekilde değerlendirilmesini sağlayacaktır. Bu yönüyle de çalışma, literatürde öğretim teknolojileri dersi konusunda yapılan çalışmalara farklı bir boyut kazandıracaktır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Mevcut araştırma karma araştırma modelinde yakınsayan paralel (çeşitleme) desende tasarlanmıştır. Karma araştırmalarda problem durumunu iyi anlamak için nitel ve nicel veriler toplanıp birbiriyle bütünleştirilerek sonuçları çıkarmak amaçlanmaktadır (Creswell ve Plano Clark, 2011). Yakınsayan paralel (çeşitleme) desende nitel ve nicel verilerin birbirleri ile karşılaştırılarak anlamlandırılması söz konusudur. Bu desende elde edilen verilerin çeşitlendirilerek araştırma soruları ile ilişkilendirilmesi amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu araştırmanın nitel boyutunda öğretim elemanları ve öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler ve dokümanlar, nicel boyutunu ise öğretmen adaylarına uygulanan ölçek çerçevesinde alınan görüşler oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi okul öncesi öğretmenliği ana bilim dalında görev yapan dört kadın öğretim üyesi ve bu programa kayıtlı ve Öğretim Teknolojileri dersini alan 56 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları, 18-32 yaş aralığında ve büyük bölümü (n=50) kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Öğretim üyelerinin demografik özellikleri incelendiğinde; 35, 36, 36 ve 62 yaşlarında, biri doçent, üçü doktor öğretim üyesi unvanına sahiptir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğretmen adaylarının tutumlarını belirlemek için “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” (Çetin, Bağçeci, Kinay ve Şimşek, 2013) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen öğretmen adayları ve öğretim elemanları için paralel geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Çetin, Bağçeci, Kinay ve Şimşek (2013) tarafından geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, 2012-2013 yılı güz döneminde Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören ve öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersini başarıyla tamamlamış öğretmen adaylarından oluşan üç farklı grup üzerinde yürütülmüştür. Bulgular ölçeğin öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik tutumlarını ölçebilen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Çetin vd., 2013). Bununla birlikte ölçeğin geliştirildiği örneklem ile

çalışmanın örneklemini benzer özellikler gösterdiğinden ölçeğin çalışma kapsamında geçerli ve güvenilir ölçme gerçekleştirebileceği ifade edilebilir. Ölçeğe ait faktörler, madde sayıları ve varyanslarına ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir. Alan yazında sağlıklı bir doğrulayıcı faktör analizi çalışmasının yürütülebilmesi için örneklem büyüklüğünün en az 100 veya 200 olması (Kline, 2005) veya her bir ölçek maddesi için en az 5 veya 10 kişinin seçilmesi (Grimm ve Yarnold, 1995) gerektiği görülmektedir. Dolayısıyla erişilen örneklem büyüklüğünün 56 olması ve ölçek maddesi sayısının ise 33 olması nedeniyle mevcut araştırmada doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilememiştir. Yararlılık, hoşlanma ve yadsıma alt boyutları ve 33 maddeden oluşan ölçek bu araştırmada, öğretmen adaylarına kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) ve kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde 5’li Likert tipi bir derecelendirme ile uygulanmıştır. Ayrıca ölçeğin iç tutarlık (Cronbach Alpha) güvenilirlik katsayısı ölçeğin tamamı için .94 olarak hesaplanmıştır (Çetin vd., 2013).

Tablo 1

Faktörlerin Madde Sayıları, Açıklanan Varyans Yüzdeleri, Faktör Yükleri, Güvenirlik Katsayıları ve Örnek Maddeler

	Madde Sayısı	Açıklanan Varyans %	Faktör Yükleri	Güvenirlik Katsayıları	Örnek Madde
Yararlılık	18	40.00	.641-.822	.95	ÖTMT dersi kendi alanım ile ilgili materyalleri geliştirmemi sağlar.
Hoşlanma	9	7.85	.552-.806	.87	ÖTMT dersini severim.
Yadsıma	6	6.00	.588-.780	.78	ÖTMT dersi zorunlu olmazsa alamam.
ÖTMTDYTÖ	33	53.85		.94	

Yarı Yapılandırılmış Öğretim Elemanı ve Öğretmen Adayı Görüşme Formları

Nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan bir teknik olan görüşme, önceden belirlenmiş bir konu ya da amaca yönelik soru sorma ve yanıtları alma şeklinde gerçekleştirilen bir süreçtir (Yüksel, 2020). Öğretmen adaylarına yönelik odak grup görüşmesi için oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu 7 sorudan oluşmaktadır (Bakınız Ek-1). Ayrıca, öğretim üyelerinin görüşlerini belirlemek için de öğretmen adayları görüşme formuna paralel 7 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmadaki görüşme soruları alan yazın taraması ve eğitim bilimleri alanında 3 uzmandan görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Öğretmen adayları ve öğretim üyelerine yöneltilen sorular, öğretim teknolojileri ders programının hedef, içerik, eğitim durumları ve sınav durumlarına ilişkin görüşleri almaya yöneliktir. Bununla birlikte derste yaşanan sorunlar ve öneriler üzerine sorular sorularak verilen cevaplara göre sonda sorular katılımcılara yöneltilmiştir. Öğretmen adayları ile görüşmeler odak grup görüşmeleri şeklinde yapılırken öğretim üyeleri ile yapılan görüşmeler ise bireysel olarak yapılmıştır. Görüşme sonunda katılımcılara yazıya aktarılan ifadeler tekrar okunarak ve kendi algılarının doğru yansıtılıp yansıtılmadığına dair katılımcı teyidi alınmıştır.

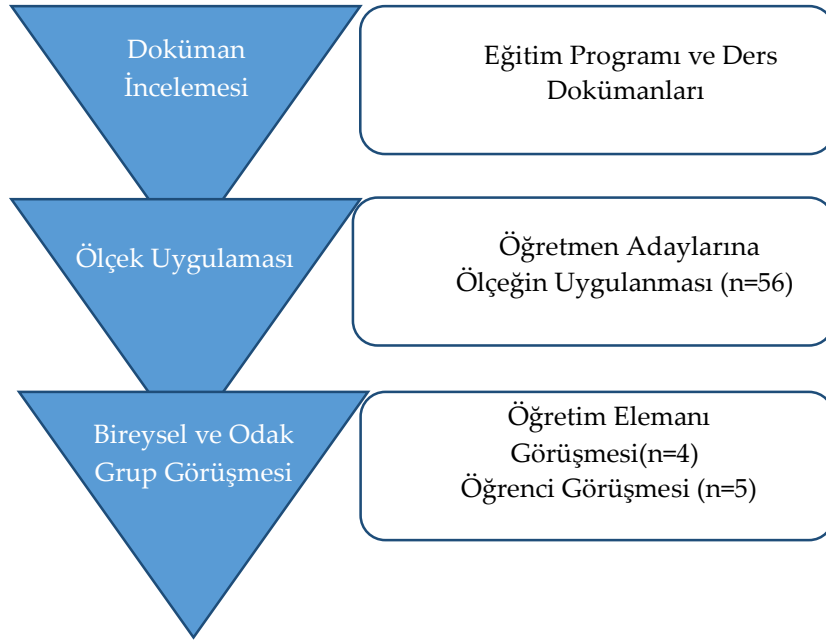
Dokümanlar

Araştırmada öğretim teknolojileri dersine ait araştırmanın gerçekleştirildiği üniversitenin ilgili biriminin resmî web sayfasından yayımlanan Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı ile bu programa ait ders içerikleri ve dersin yürütücü öğretim üyesi tarafından hazırlanan izlenince doküman incelemesine tabi tutulmuştur. Ders izlenince dersin öğretim elemanı tarafından hazırlanmış olup bölüm öğretim üyelerinin izlenince ile ilgili görüşleri alınarak uygulanmıştır. Ayrıca, ilgili ders araştırmanın yapıldığı dönemde uzaktan öğretim yoluyla verilmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında doküman incelemesi, ölçek uygulaması ve görüşme yöntemleri ile toplanan verilerin analizleri ayrı ayrı yapılmıştır. Nicel ve nitel veriler birbirlerine yakın zamanlarda toplanmaya çalışılmıştır. Derse ait dokümanlar incelenerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Öğretmen

adaylarına “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” uygulanarak öğretmen adaylarının derse yönelik tutumları SPSS programı ile analiz edilmiştir. Bununla birlikte eğitim programına yönelik ölçeğe katılan öğretmen adayları arasında gönüllü olarak seçilen beş katılımcı ile iki odak grup görüşmesi ve öğretim üyeleri ile bireysel görüşmeler yapılarak veriler elde edilmiştir. Görüşmeler için öğretim üyeleri ve öğretmen adaylarından randevular alınarak uygun zamanda görüşmeler gerçekleştirilmiş ve kaydedilmiştir. Görüşmeler tamamlandıktan sonra kayıtlar eksiksiz olarak metin haline dönüştürülmüş ve araştırmadan elde edilen tüm verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde toplanan verilerin temalar ve kodlar yoluyla kavramsallaştırılması ve anlamlandırılması söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek, 2021). İnanırcılığını artırmak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Gizliliği sağlamak adına ise öğretim üyelerine (Ayşe, Fatma, Eda ve Büşra) ve öğretmen adaylarına (Odak Grup 1 (OG1), Odak Grup 2 (OG2)), (Gül, Emir, Aslı, Cansu ve Gökçe) takma isimlerin verilmesi tercih edilmiştir. Bununla birlikte verilerin toplanma sürecine ilişkin sıralama Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Veri toplama süreci

Araştırma Etiği

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Etik kurul izni ise araştırmanın yürütüldüğü kurum komisyonundan 18.04.2023 tarih ve E.135819 sayılı kararı ile alınmıştır.

Bulgular

Öğretim Teknolojileri Dersine Yönelik Öğretmen Adaylarının Tutumlarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgular bu bölümde verilmiştir. Bu kapsamda ölçeğe ilişkin araştırmada ulaşılan nihai istatistikler Tablo 2’de verilmiştir. Bulgulara göre okul öncesi öğretmen adayları, “Yararlılık” alt boyutunda en yüksek puanı alırken “Yadsıma” alt boyutunda en düşük puanı almışlardır. Bununla birlikte öğretmen

adaylarının tutum ölçeği puanları incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 2
Tutum Ölçeği Puanları

Alt Boyutlar	N	Min.	Max.	\bar{x}	SS
Hoşlanma	56	1,00	5	3,55	6,78
Yadsıma	56	1,00	4	2,30	4,24
Yararlılık	56	1,00	5	4,22	18,42
Tutum	56	1,00	5,00	3,70	25,84

Öğretim Teknolojileri Dersinin İzlenesine İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretim teknolojileri dersine ait bilgilerin incelenmesi için; 2018 sonrası için geçerli olan ve ilgili fakültenin resmî web sayfasından yayımlanan Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı ve bu programa ait ders içerikleri ele alınmıştır. Bununla birlikte ilgili dersi yürüten öğretim üyesi tarafından hazırlanan izleneye de incelemeye tabi tutulmuştur.

Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programı incelendiğinde, öğretim teknolojileri dersinin 2 saat, 2 kredi ve 3 AKTS'lik bir ders olarak IV. yarıyılıda yer aldığı görülmüştür. Bununla birlikte ilgili üniversite biriminin internet sitesinde yer alan programa ait ders içeriklerinde, öğretim teknolojileri dersinin içeriği şu şekilde yer almaktadır: *“Eğitimde bilgi teknolojileri; öğretim süreci ve öğretim teknolojilerinin sınıflandırılması; öğretim teknolojilerine ilişkin kuramsal yaklaşımlar; öğrenme yaklaşımlarında yeni yönelimler; güncel okuryazarlıklar; araç ve materyal olarak öğretim teknolojileri; öğretim materyallerinin tasarımı; tematik öğretim materyali tasarlama; alana özgü nesne ambarı oluşturma, öğretim materyali değerlendirme ölçütleri.”*

Ders içeriği incelendiğinde, dersin öğretmen adaylarını teknolojik ve pedagojik alanda bilgi sahibi yapmayı ve aynı zamanda öğretmen adaylarının edindikleri bilgileri beceriye dönüştürmelerini amaçladığı belirtilebilir. Bununla birlikte öğretim süreçlerinde kullanabilecekleri materyaller geliştirmeleri ve uygulamalarını da hedefleyen bir ders içeriği olduğu ifade edilebilir. Dersin yürütücüsü olan öğretim üyesi tarafından hazırlanan ders izlenesinde Tablo 3'teki bölümlere yer verilmiştir. Bu başlıkların eğitim programının hedef, içerik, eğitim durumları ve sınav durumları öğeleri çerçevesinde şekillendirildiği belirtilebilir.

Tablo 3
Öğretim Programı ve Ders İzlenesi Öğeleri

Öğretim Programının Öğeleri	Ders izlenesinin öğeleri
Hedefler	Dersin Tanımı Dersin Hedefleri Dersin İlkeleri
İçerik	Ders Okumaları Faydalanılabilecek Ek Kaynaklar Dersin İçeriği
Öğrenme-Öğretme Durumları	Dersin Gereklilikleri ve Notlandırma Ders Etkinlikleri Takvimi
Değerlendirme	Değerlendirme

Dersin tanımının programda yer alan ders içeriği ile örtüştüğü belirtilebilir. Ayrıca, teknoloji entegrasyonu, bilgisayar destekli öğretim, materyal tasarımı, materyal geliştirme ve uygulama konularında öğretmen adaylarını bilgi sahibi yapmayı amaçladığı ileri sürülebilir. Bu tanıma göre oluşturulan dersin hedeflerinde öğretmen adaylarının ders sonunda kazanacakları altı hedefe yer verilmiştir. Ders sonunda öğretmen adayları; eğitsel bilgisayar yazılımlarını, çevrimiçi platformları, teknolojik alan araçlarını tanıyıp, bunlardan yararlanıp ve değerlendirebilecekler ve materyal tasarlama

ve geliştirme gibi becerilere sahip olacaklardır. Dersin ilkeleri bölümünde ders kapsamında; katılımcı, paylaşımcı, değerlendirici, işbirlikçi, yansıtıcı ve uygulayıcı bir öğrenme sürecinin olacağını belirten görsele yer verilmiştir. Ders okumaları bölümünde ise dört kitap kaynak olarak belirtilmektedir. Bu okumalara ek olarak da faydalanılabilecek ek kaynaklar bölümünde on dokuz kaynak linkleri ile paylaşılmıştır. Ders içeriğinde ise ders tanımı ile paralel olarak; temel kavramlar, teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB), araç gereçlerin seçimi, hazırlanması, tasarlanması ve uygulanması gibi süreç ve becerileri içermektedir.

Ders politikaları; *derse devam, aktif katılım ve ödevler, sınıf içi davranışlar, mazeret sınavı, akademik sahtekârlık, ofis saati görüşmesi, ders içi ve dışı iletişim ve dersin web sitesi* alt başlıklarının açıklandığı detaylı bir bölüm olarak izlencede yer almaktadır. Dersin gereklilikleri ve notlandırma bölümü dört başlıkta ele alınmıştır. “*Derse devam, aktif katılım, ders içi etkinlikler, ödevler*” alt başlığında öğretmen adaylarının derse zamanında ve aktif katılımının gerektiğini ve katılımlarının kayıt altına alınarak notlandırmada final notuna etki edeceğinden bahsedilmektedir. “*Öğretim teknolojisi tasarımı uygulaması ve ders planı ve öz değerlendirmesi projesi*” öğretmen adaylarının yapacakları bir teknolojik materyalin dersin öğrenme yönetim sisteminde ve alan öğretmenlerinin kullandıkları platformlarda paylaşılması ve bunun da ara sınav notuna etki edeceğinden bahsedilmektedir. “*Forum*” alt başlığında da öğretmen adaylarının tamamlaması gereken bir tartışma etkinliğinden bahsedilmektedir. “*Materyal tasarımı, uygulanması ve öz değerlendirmesi projesi*” olarak dönem içerisinde yapılan materyal tasarımı uygulamalarında öğretmen adaylarının gerçekleştirecekleri bireysel proje, sunum, sergi ve bunların final notuna etkisinden bahsedilmektedir.

Değerlendirme bölümünde ara sınav ve final sınav notlarının hangi etkinlikleri içerdiği ve not ağırlığı bir tablo ile sunulmaktadır. Ayrıca, bu bölümde ders politikaları da ele alınmaktadır. Ders etkinlikleri takvimi bölümünde 14 haftaya ait ders akışı verilmektedir. Haftalık olarak konular, okuma ve ödevler, projeler bir tablo hâlinde sunulmuştur. İzlencenin özellikle değerlendirme bölümü ve alt başlıkları yapılan etkinliklerin nasıl değerlendirileceği ve notlandırma konusunda bilgiler içermektedir.

Öğretim Teknolojileri Ders Programının Öğelerine İlişkin Bulgular

Öğretim üyeleri ve öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular, dersin hedeflerine, içeriğine, eğitim durumlarına ve sınama durumlarına göre ayrı başlıklar halinde sunulmuştur.

Öğretim Teknolojileri Dersinin Hedeflerine İlişkin Bulgular

Öğretim üyeleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular analiz edildiğinde ders programının hedeflerine ilişkin görüşlere, *Uygun* (f=2) ve *Uyarlanabilir* (f=2) şeklinde alt temalar verilmiştir. Bununla birlikte öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler analiz edildiğinde ise *Gerekli ve Önemli* (f=5) alt teması verilmiştir. Bu bağlamda hedeflerle ilgili analizlerin sonucunda; uygun, uyarlanabilir, gerekli ve önemli alt temalarının oluşturulduğu belirtilebilir.

Dersin yürütücüsünün de içinde bulunduğu öğretim üyeleri hedeflerin uygun olduğunu ancak uyarlanması gerektiğini belirten açıklamalar da yapmışlardır. Örneğin dersin yürütücüsü, “*Sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle ve haftada 2 saatlik bir ders olması nedeniyle öğretmen adaylarının bireysel çalışmasına imkân tanımıyor. Hedef davranışlar artırılabilir daha da detaylandırılabilir ama dersin haftalık saat yükü becerileri kazandırma konusunda kısıtlı olduğu için hedef davranışlara ulaşmak zordur. Bu nedenle mevcut hedefler dersin mevcut hali için uygundur.*” (Ayşe) olarak ifade etmiştir. Bir öğretim elemanı ise öğretmen adaylarının değişen programda haftalık ders saati göz önünde bulundurulduğunda hedeflerin ders kapsamında yeterli olduğunu belirtmiştir. “*Hedefler yerli yerinde konmuş. Eski müfredat daha kapsamlıydı ama o zaman süreç 4 saatti şimdi 2 saat. Ama hedefler yeterli bence.*” (Eda). Bir diğer öğretim elemanı ise ders kapsamında hedeflerin öğrenme çıktıları olarak ifade edilmesi gerektiğini vurgulamıştır: “*Öğrenme çıktılarıyla hedefler aslında birbirine çok karıştırılıyor. Hedef dersi yürüten öğretmenin ulaşmak istediği hedef olmalı*

öğrenme çıktılarıyla hedef karıştırıldığında maalesef tam olarak hedefi yansıtmıyor özellikle burada öğrenme çıktılarının verilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (Fatma).

Dersin yürütücüsü, dersin YÖK tarafından yayımlanan ortak derslerden biri olduğunu ve bu dersin okul öncesi öğretmeni adaylarına verilmesindeki hedefin, sınıflarında öğretim teknolojileri ve öğretim materyallerini etkili kullanabilmelerini sağlamak olduğunu belirtmektedir. Aynı zamanda bu dersin hedefinin öğretim teknolojileri ve öğretim materyalleri olmak üzere iki boyutlu olduğunu da ifade etmektedir. Dersin hedeflerinin beceri odaklı olduğuna dikkat çeken öğretim üyesi, dersin teknoloji farkındalığı oluşturmayı sağlayacağını belirtmiştir. Bu açıdan dersin hedeflerinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini sağlayacak bir yapıda oluşturulduğu ileri sürülebilir. Diğer taraftan dersin haftalık saat yükünün kısıtlı olmasının ve kalabalık sınıf mevcudunun bulunmasının hedeflere ulaşmada bir dezavantaj olduğu da öğretim üyelerince belirtilmektedir.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu ise dersin hedeflerinin önemli ve gerekli olduğunu vurgulayan görüşler belirtmektedir: *“Vereceğimiz kazanıma göre bir materyal tasarlama geliştirme ve uygulama bir öğretmenin bilmesi gereken bir şey bu nedenle bence çok önemli.” (Emir-OG1). “Bence de bütün branşlar için önemli ve gerekli bir ders ve hedefler olduğunu düşünüyorum.” (Cansu-OG2). Bununla birlikte öğretmen adaylarının dersin hedeflerinin, teknoloji okuryazarı olma hususunda ve disiplinler arası derslerde gerekli olduğunu vurgulayan görüşleri bulunmaktadır: “Öğretim teknolojileri bütün branşlarla ilgili olan önemli bir derstir.” (Aslı-OG1). “Teknolojiyi bilen teknolojiyi kullanan aslında teknoloji okur-yazarı olan öğretmenler yetiştirmek istendiğini görebiliyorum.” (Gökçe-OG2).*

Öğretim Teknolojileri Dersinin İçeriğine İlişkin Bulgular

Öğretim üyeleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular analiz edildiğinde ders programının içeriğine ilişkin görüşlere, *Yeterli* (f=3) ve *Detaylı* (f=2) şeklinde alt temalar verilmiştir. Buna göre, öğretim üyeleri ders programının içeriğinin genel olarak yeterli alt temasına uygun olduğunu belirten açıklamalarda bulunmaktadır: *“Dersin tanımında yer verilen konuların anladığım kadarıyla dersin içeriğini karşıladığını görmekteyim. Yeterli diye düşünüyorum.” (Büşra). Dersin yürütücüsü de yeterlilikle birlikte detaylı bulduğunu belirtmektedir: “Konular açısından da hem öğretim teknolojileri hem de öğretim materyalleri geliştirilebilmesi ve tasarlanması ile ilgili içerik bilgisini öğretmen adaylarına aktarmada yine zaman konusunda sıkıntılar yaşıyoruz. Ama burada dersin asıl odağı beceri kazandırmak olduğu için içeriği biraz daha kısıtlama yoluna girdik bu derste temel ihtiyaç duyacakları hap bilgileri onlara veriyoruz. Aynı zamanda teknolojinin değişimi ile dersin odağı olan öğretim teknolojileri de çok hızlı değişmekte belki de birkaç sene sonra hiç kullanılmayacak bir teknolojinin detaylarına inmek zaman kaybı olacaktır. Bu nedenle konuların çok fazla detaylandırılmaması gerektiği de ifade edilebilir.” (Ayşe). Bu görüşlere göre konuların öğretimi açısından zaman sıkıntısının olduğu öğretim üyeleri tarafından belirtilmektedir.*

Öğretmen adayları, öğretim üyelerinin görüşleri ile paralel olarak *Yeterli* (f=4) ve *Detaylı* (f=2) alt temalarına uygun görüşler bildirmişlerdir. Öğretmen adayları programın konularının genel olarak yeterli olduğundan bahsetmektedirler: *“Okul öncesi programı için konuları yeterli buluyorum.” (Gül-OG1). Bununla birlikte çok detaylı olduğunu vurgulayan görüşlerin olduğu belirtilebilir: “İçerik bakımından açıkçası teorik kısım yeterliydi. Ama ekstra olan kısımlar da vardı bence. Konudan ziyade uygulama kısmının daha fazla olması gerektiğini düşünüyorum.” (Cansu-OG2). “Ders içeriğinde çok detay olduğunu düşünüyorum. Çok akılda kalıcı bilgiler değil bence. Bunlar yerine daha çok pratiğe dönük olursa daha yararlı olacağını düşünüyorum.” (Emir-OG1).*

Öğretim Teknolojileri Dersinin Eğitim Durumlarına İlişkin Bulgular

Eğitim durumlarına ilişkin öğretim üyelerinin görüşleri; *Uygulama Odaklılığı* (f=4), *Aktif Katılım* (f=4), *Düzey Uygunluğu* (f=4), *Teknoloji Entegrasyonu* (f=3) ve *Düz Anlatım* (f=2) alt temaları ile kategorize edilebilir. Öğretim üyelerinin tamamı eğitim durumlarının uygulama ağırlıklı ve aktif bir şekilde geçtiğini belirtmektedirler. Teknoloji odağının olduğunu ve anlatım yönteminin

kullanıldığını belirten görüşlerin olduğu ifade edilebilir. Dersin yürütücüsü öğretim üyesi, dersin genel bilgilerini aktarırken sunuş yoluyla öğretim stratejisi, anlatım yöntemi ve soru cevap tekniklerini kullandığını belirtmektedir: “Bilgi aktarımında genellikle düz anlatım, soru cevap ve tartışma yöntemleri tercih ediyoruz. Yani sunuş yolu öğretim stratejisi dersin belirli bir bölümünde yer alıyor.” (Ayşe). Sonraki süreçte de öğretmen adaylarını aktif kılacak buluş yolu ile öğretim stratejisi ile özellikle örnek teknoloji ve materyaller verilerek sorgulama temelli düşünme becerisi üzerine yoğunlaştıklarını ifade eden açıklamalar da yer almaktadır: “Belli derslerde buluş yoluyla öğretim stratejisini özellikle sorgulama temelli düşünme becerileri üzerine gidiyoruz. Bununla beraber grupla öğretim stratejilerine dersin büyük bir bölümünde yer veriyoruz.” (Ayşe). Bununla birlikte çoğunlukla mikro öğretim tekniğinin de kullanıldığını belirten öğretim elemanı, TPAB geliştirecek grupla yapılan öğretim tekniklerine de yer vermektedir: “Yöntem ve tekniklerin en sık kullanılanı bu derste mikro öğretim aslında. Öğretmen adayları, verilen öğretim teknolojisi materyalini geliştirip kendi sınıflarında nasıl kullanacaklarına dair 5 ya da 10 dakika da olsa bir mikro öğretim gerçekleştiriyorlar.” (Ayşe). Ders izlencesinde de önceden belirtildiği üzere sınıf içi ve dışı uygulamalarda tartışma yöntemi de kullanılmaktadır. “Öğretmen adayları gelecekte öğretmen olduklarında yürütecekleri uygulamalar üzerinden akranları ile tartışma ortamında fikir alışverişi yapabilmektedir.” (Fatma). Ayrıca materyal tasarlarırken ve geliştirirken bireysel öğrenme tekniklerinin kullanıldığını belirten öğretim elemanı açıklamaları bulunmaktadır: “Ders öncesine baktığımda hep bir okuma var ders sırasında işte bazı günler video ya da herhangi bir konunun tanıtımı varsa bu tanıtımın yapılması sunumu ve mutlaka ders sonrasında yapılan tanıtımlarla konularla alakalı bir tartışmanın konulduğunu görmekteyim. Öğretmen adaylarına, proje ödevlendirmelerinin yapıldığı öğretmen adaylarının aktif hale getirildiğini görmekteyim.” (Büşra).

Öğretmen adaylarının eğitim durumlarına ilişkin görüşleri ise; *Ders Süresi* (f=4), *Etkinlik Çeşitliliği* (f=2), *Verimlilik* (f=2) ve *Keyiflilik* (f=1) şeklinde alt temalara ayrılmaktadır. Öğretmen adaylarının etkinlik bakımından zengin, keyifli ve verimli bir eğitim durumu geçirdikleri belirtilebilir. Ancak derste yapılan etkinliklere göre derse ayrılan haftalık iki saatlik sürenin etkinlikler için yeterli olmadığı öğretmen adaylarının neredeyse tamamı tarafından vurgulanmaktadır: “Etkinlikleri derste yaptığımızı düşündüğümüzde 2 saat çok yetersiz kalabiliyor. Derste kullandığımız etkinlikler yeterli ama süresi kısıtlı.” (Gül-OG1). “2 saat çok yetersizdi ama çok verimli bir süreç oldu. Dersin her saniyesinden her dakikasından verim aldım. İleride öğrencilerime kullanabileceğim materyaller açısından çok verimli geçti. Ders içinde de hocam mikro öğretim sınıf dışı etkinliklerinden görüşme, ödev, forumlar, bilgisayar destekli öğretim, gösterip yaptırma tekniği gibi birçok yöntem ve teknikte kullandı. Bu da dersin verimliliğini arttırdı.” (Gökçe-OG2). “Özellikle ders saatine bakıldığında teorik kısmın iki katı kadar pratik yapmak için de ders saati olmalı.” (Emir-OG1). Bununla birlikte derste teorik bilgilerin ilk olarak verildiği daha sonraki haftalarda uygulamaya geçildiği için ilk haftaların sıkıcı geçtiğini belirten görüşler de bulunmaktadır: “Ders süreci çok keyifliydi fakat bütün teorik dersleri yapıp daha sonra uygulamaya geçmek çok sıkıcıydı.” (Cansu-OG2).

Öğretim Teknolojileri Dersinin Sınama Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğretim üyelerinin sınama durumlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, *Çok Yönlü* (f=4) ve *Etkili/Verimli* (f=4) alt temaları oluşturulmuştur. Özellikle dersin yürütücüsü öğretim üyesinin görüşlerine göre değerlendirme sürecinde öğretmen adayı ve akran da olmak üzere üç farklı değerlendiricinin olduğuna dikkat çekmektedir: “Bu derste 3 farklı değerlendirici var 1. değerlendirici öğretmen, 2. değerlendirici öğretmen adayının kendisi (öz değerlendirme yapmalarını istiyorum) 3. özellikle grup çalışması yapan öğretmen adayları ile akran değerlendirme yapmalarını istiyorum. Bu durum beceri temelli etkinlikler içindi. Ayrıca, rektörlüğümüzün beklentileri ve açıklamaları doğrultusunda da bu derste bir sınav gerçekleştiriyoruz bu sınavı ara sınav olarak değerlendiriyoruz. Ara sınavın %15 oranında etki etmesini bekliyoruz.” (Ayşe). Bu bağlamda doküman incelemesi sonucunda akran değerlendirme, öz değerlendirme ön plana çıkarken bilgi ve içerik temelli etkinliklerin değerlendirilmesinde rubrikler ve bir de ara sınav notuna %15 oranında etki eden bir yazılı sınav yapıldığı da belirtilmektedir. Bununla birlikte diğer öğretim üyelerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; öğretmen adaylarının tamamladıkları projeler, platformlarda katıldıkları tartışmalar ve forumların da dikkate alınarak süreç

değerlendirmesinin yapıldığı anlaşılmaktadır: “Eğitim sadece girdi ve çıktılarını ölçüldüğü bir yer değildir. Aynı zamanda eğitimdeki süreç değerlendirmede önemlidir. Programa baktığımda çok yönlü bir değerlendirme bakış açısını ele almışsınız. Öncelikle forumlarınız var biz ODTÜ ve Hacettepe’de her dersin sonunda yansıtma raporları yazdırırdık. “Bu dersten neler öğrendin? -Başka daha ne öğrenebilirsin? -Burada öğrendiklerini nerede kullanacaksın? Süreci daha iyi değerlendirebilmek için bu sorular sorulabilir.” Uygulamalı bir ders olduğu için yazılı sınavlar pek de işimize yaramayabilir. Materyal tasarladıklarını, proje yaptıklarını görüyorum bunların da detaylı bir şekilde nasıl puanlandırılacağını belirtmişsiniz bu iyi bir şey.” (Fatma). “Bilgi ve içerik temelli etkinliklerde ise genellikle rubrikler belirliyoruz.” (Ayşe).

Öğretim üyelerine paralel olarak öğretmen adaylarının sınama durumlarına ilişkin görüşlerinin tamamında Çok Yönlü (f=5) ve Etkili/Verimli (f=5) alt temalarını öne çıkaran bir değerlendirme olduğu vurgusu söz konusudur: “Tek yönlü bir ölçme değerlendirme etkinliği yapılmadı. Biz forum etkinliği yaptık. Daha sonra teoriye dayalı sınavımız oldu. Sonra materyal tasarlama oldu yani çok yönlüydü. Verimli geçti.” (Gül- OG1). “Ölçme değerlendirmeni çok yönlü ve gayet yerinde ve güzel olduğunu önceden bilgilendiğimizi düşünüyorum.” (Emir- OG1). “İstese de istemesek de her derse hazırlıklı geliyorduk. Röportaj olsun form ödevleri olsun Yaptığımız öz değerlendirme raporları olsun. Her yönüyle harika bir ölçme ve değerlendirme süreci olduğunu düşünüyorum. Bana çok şey kattı.” (Aslı- OG1). “Ders öncesinde bizim hazırbuluşumuzla ilgili ölçme ve değerlendirmeler yaptı hocamız. Hem ders esnasında hem de dersten sonra gerek ödevler olsun gerek uygulamalar olsun yeterince zengindi.” (Cansu- OG2). “Çok yönlü bir değerlendirme idi. Aslında ilk baktığımda ara sınavım %15 etki etmesi beni düşündürmüştü teorik şeyler bize çok şeyler katıyor ama sadece %15 etkilemesi o kadar çalışıp emek verip biraz üzücüydü. Ama daha sonra derse yoğunlaşınca uygulamanın daha ağırlıklı olduğunu gördüm ve hak verdim yani. Ölçme değerlendirme Bence olması gerektiği gibiydi.” (Gökçe- OG2). Bu görüşlere göre değerlendirmenin çok yönlü olmasının yanında verimli bir şekilde geçtiğine dair görüş birliğinin olduğu ifade edilebilir.

Öğretim Teknolojileri Dersinde Katılımcıların Karşılaştığı Sorunlara İlişkin Bulgular

Dersin yürütücüsü öğretim üyesi dışındaki öğretim üyeleri, öğretim teknolojileri dersi hakkında kendilerine herhangi bir sorun yansımadığını ya da öğretmen adaylarından buna benzer bir durum işitmediklerini belirtmişlerdir: “Öğretim teknolojileri dersine ilişkin herhangi bir sorun işitmedim. Hiç karşılaşmadık.” (Büşra). “Bu ders için bir sorun iletilmedi ama genellikle çok sınav yapıyor diye öğretmen adayları çok sınavdan şikâyetçi” (Eda). Bu görüşlerin dışında dersin yürütücüsü öğretim üyesi ve öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular analiz edildiğinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlere; İletişim, Grup Çalışması, Materyal Tasarımı ve Uzaktan Öğretim şeklinde alt temalar verilmiştir.

Dersin yürütücüsü öğretim üyesi dersin sonunda öğretmen adayları ile yaptığı görüşmelere istinaden onların dersin ilk haftalarında dersin yoğunluğu nedeniyle endişe ettiklerini ve bazı sorunlarla karşılaştıklarını belirtmektedir: “Ders sonunda dersin yürütücüsü siz olsaydınız nasıl yürütürdünüz? şeklinde bir soru soruyorum onlara; cevaplar arasında dersin başında biz çok korkmuştuk çok yoğun geçeceğini düşünüyorduk. Ama aslında bu kadar korkulacak bir şeyin olmadığını, hepsinin bizim iyiliğimiz için olduğunu fark ettik. Korkunun nedeni ise dersin içeriğinin çok yoğun olması diğer derslerden aşına oldukları bir ara sınavı ve bir final sınavının olması konfor alanlarını rahatlatıcı ve aşına oldukları bir durum. Çünkü neyin ne zaman değerlendirileceği orada beklendik bir durum ama bu derste süreç değerlendirmesine odaklandığında öğrenciler her şeyimiz değerlendiriliyor diyerek biraz daha korkuyorlar.” (Ayşe). Ders kapsamında iki projenin yürütülmesi ve öğretmen adaylarının süreç değerlendirmesine tabi tutulması öğretmen adayları için alışık olmadıkları bir durum olduğunu belirtmiştir. Bu da başlarda tedirginlik yaratmış fakat sonra öğretmen adaylarının sürece alıştıkları ve etkinliklerden zevk aldıkları dersin yürütücüsü tarafından belirtilmektedir. Bununla birlikte hem öğretim elemanının hem de öğretmen adaylarının ders yüküne göre derse ayrılan sürenin kısa olmasından yana ve grup çalışmalarında sıkıntılarının olduğunu ifade eden açıklamalar da bulunmaktadır: “Grup içerisinde görev dağılımı, sorumluluğunu yerine getirme, grubun başarısına katkıda bulunma konusunda grup çalışmalarında sıkıntılar yaşanabiliyor. Bu grup

çalışmasının doğasında olan bir durum aslında bunu da önlemek için ekran değerlendirmesini ön planı çıkarıyorum.” (Ayşe).

Öğretmen adayları özellikle dersin uzaktan öğretim ile yapılmasının birtakım iletişim sorunlarına yol açtığını belirtmektedirler: “Uzaktan eğitimle olmasından dolayı sorunlar yaşadım karşı tarafla (grup arkadaşları) bir iletişimsizlik bazen anlayamama durumları oluyor. Bence yüz yüze olması gereken bir ders.” (Emir- OG1). “Grup çalışmalarında bazen sıkıntı yaşadım sürtüşme olabiliyor. Ya da iletişimsizlikten dolayı birbirimizi anlayamayabiliyoruz. Sürekli rekabet halinde yetiştirdiğimiz için iş birliği olunca biraz sarsılabiliriz.” (Aslı- OG1). Materyal tasarımı konusunda da bir öğretmen adayının sorun yaşadığı ifade edilebilir: “Materyal tasarlarlarken ilkelerin uyumunda falan sorun yaşadım.” (Gül- OG1).

Öğretmen adaylarının ve öğretim üyelerinin karşılaştığı sorunlar arasında öne çıkan uzaktan öğretim konusu ile ilgili sorunların detayını belirlemek adına katılımcılara ders programının uzaktan öğretime bakışlarını etkileme durumu sorusu yöneltilmiştir. Bu hususta dersin yürütücüsü öğretim üyesi tecrübelerine dayanarak sıkıntı yaşamadığını belirtmektedir: “Bu soruyu iki açıdan ele alalım ilk olarak benim açımdan ben daha önce uzaktan eğitimi deneyimlemiştim açıkçası, öğrenme yönetim sistemi nasıl kullanılır, öğrenciler nasıl aktif hale getirilir. Bu nedenle bu dersin yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime dönüştürülmesinde çok sıkıntı yaşamadım. Öğrenciler açısından baktığımızda ise öğretim teknolojileri dersi biraz daha diğer derslere göre uzaktan eğitimde önemli hale gelmekte. Hali hazırda öğrenci olarak devam ettikleri derste mezun olduktan sonra öğretmen olarak kullanacakları öğretim teknolojilerini öğrenmeleri öğrencilerin derse verdikleri önemi bir kat daha artırmaktadır.” (Ayşe). Uzaktan öğretimle birlikte dersin içeriğindeki öğretim teknolojilerinin güncellendiği belirtilmektedir. Diğer öğretim üyelerinin (Fatma, Eda, Büşra) görüşleri incelendiğinde öğretmen adayları mezun olduktan sonra böyle bir durumla yürütücü olarak karşılaşacakları için dersin öneminin bir kez daha artacağını belirttikleri anlaşılmıştır. “Daha önceleri öğrencilere bu tarz dersler çok anlamlı gelmezken, hem kendilerinin uzaktan eğitim sürecinden geçmesi hem de hedef kitlelerinin uzaktan eğitimle olması ilgilerini artırdı. Hatta bazı öğrencilerimiz öğretmenlik uygulamalarını da uzaktan yapmışlardı. Bu noktada da çeşitli teknolojik araçları kullanma ihtiyacı doğdu. Bu nedenle de öğretim teknolojileri dersine yönelik farkındalıklarını arttırmış olabilir.” (Büşra). Bu bağlamda öğretim üyelerinin görüşleri incelendiğinde genellikle öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine olumlu bir katkı olduğu ve öğretmen adaylarının uzaktan öğretimden dolayı öğretim teknolojileri dersine daha fazla ilgi gösterdikleri belirtilebilir.

Öğretim Teknolojileri Dersinin Etkililiğini Artırmaya Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular

Öğretim üyeleri ve öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular analiz edildiğinde dersin daha etkili uygulanabilmesine yönelik önerilere; *Materyal Paylaşımı*, *Uygulama Zamanı*, *Programın Düzenlenmesi* ve *Teknolojik Destek* şeklinde alt temalar verilmiştir.

Dersin yürütücü öğretim üyesi tarafından; özellikle sınıf mevcutlarının düzenlenmesi, zaman sıkıntısının giderilmesi, teknik ve teknolojik destek sağlanması, okullarla iş birliği yapılarak ortaya çıkarılan ürünlerin okul öncesi sınıflarında kullanılmasının sağlanması ya da buna uygun uygulama okullarının oluşturulması gibi önerilerde bulunmuştur: “İlk önerim zaman sıkıntısının giderilmesidir. Çünkü dersin içeriği yoğun sınıf mevcutlarımız fazla bu nedenle ders süresinin arttırılması etkili olabilir. İkinci önerim ise okullarla iş birliği yapabilecek bir ortam oluşturmak. Bununla birlikte dekanlığımızdan bir talebimiz olmuştur. Öğrencilerimizin geliştirmiş olduğu teknoloji materyallerini sergileyebileceği dijital bir alan oluşturmaları ile ilgili eğer ki bu alan oluşturulursa hem öğretmen adayları ürünlerini sergileyebilir hem de öğretmen adaylarının geliştirmiş olduğu bu ürünler tüm dünya ile paylaşılmış olur.” (Ayşe). Ayrıca öğretmen adaylarının yaptığı ürünleri sergileyebileceği bir dijital platform oluşturulması hususunda da öğretim üyesinin önerisi bulunmaktadır. Bu platform sayesinde öğretmen adayları hem kendi ürünlerini sergileyebilir hem de ülke ve dünya çapında yapılan ürünleri inceleme şansı bulabilir. Diğer öğretim üyelerinin görüşleri ilgili dersin daha etkili şekilde uygulanması için yapılan uygulamaların okul öncesi eğitim programına göre uyarlanması hususundadır: “Uygulamalar daha çok okul öncesi dönemi özeline indirgenebilir.” (Eda). “Öğretim

teknolojileri dersi tüm öğretmenlik programlarında ortak derslerden biri yanlış hatırlamıyorsam. Ama bu dersi bir okul öncesi öğretmenliğinde okuyan öğrenciler içeriğini daha farklı alması gerekir. Yani içeriği, hedef öğretmen adaylarımızın bölümlerine göre güncellemek bu dersin tüm öğretmenlik programlarında daha etkili şekilde uygulanmasına katkı sağlayacaktır.” (Büşra).

Öğretmen adaylarının genel kanısının ise materyal paylaşımının ve uygulama zamanının artırılmasından yana olduğu görülmektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının önerileri, materyal paylaşımı ve zamanın artması şeklinde kodlara ayrılabilir. Öğretmen adaylarının önerilerinden bazıları şu şekildedir: “Öğrenciler arası iletişim düşük seviyede bu iyileştirilebilir. Materyal paylaşımı artırılabilir.” (Emir-OG1). “Derste sunulan materyal örneklerinin biraz daha fazla olmasının iyi olacağını düşünüyorum. Ders saati artırılabilir.” (Cansu-OG2). Bununla birlikte uygulama zamanının artırılması gerektiğine yönelik açıklamalarda bulunmaktadır: “Uygulama zamanını arttırabiliriz. Finalde tek yerine iki materyalde sorumlu olursa daha iyi olacağını düşünüyorum.” (Ash-OG1). “Uygulama açısından da daha da genişletilir diye düşünüyorum ve ders saatleri arttırılabilir.” (Gökçe-OG2).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğretim programlarının değerlendirildiği çalışmalar, programın etkililiğini ortaya çıkarmayı ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin yenilenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Böylece hazırlanan programların ihtiyaçlara ve gelişmelere göre güncellenerek etkililiği artırılmaktadır (Karal, Reisoğlu ve Günaydın, 2010). Okul öncesi öğretmenliği lisans programındaki öğretim teknolojileri ders programının yansıtıcı değerlendirme (responsive evaluation) modeli ile değerlendirildiği bu çalışmada ilk olarak derse ait eğitim planının dokümanları incelenmiştir. Dokümanlar ışığında dersin YÖK tarafından paylaşılan öğretmen eğitimi programlarındaki içerik ile ilişkilendirildiği ve öğretim üyesi tarafından hazırlanan ders izlencesinin bu çerçeveye uyumlu olarak hazırlandığı belirtilebilir. Bununla birlikte ilgili dokümanın, eğitim programlarının öğelerini tam anlamıyla kapsadığı ve dönem boyunca yapılacak her işlemi ayrıntılı şekilde ele aldığı belirtilebilir. Bu yönü ile ders izlencesinin öğrenme ve öğretme etkinliklerinin yürütülmesine ve öğretmen adaylarının öğretim sürecine yönelik olumlu bakışa sahip olmalarını sağlayan bir doküman olduğu ileri sürülebilir. Öğretim teknolojileri dersinde dönem boyu yapılacak işlemlerin dersin sorumlusu tarafından ders içeriğinin öğretmen adaylarına sunulması ders sürecine olumlu katkı sunmaktadır (Kuloğlu, 2019). Ayrıca, derste dönem boyunca yapılacak etkinlikler ve yöntemlerin belirlenmesi hedeflere ulaşılabilmesi için önem arz etmektedir. Beceri odaklı hedeflere ulaşılabilmesi için ders esnasında öğretmen adayının aktif katılımını ve uygulama yapmalarını gerektiren yöntem ve teknikler tercih edilmiştir. Ders programları uygun yöntem ve tekniklerle gerçekleştirildiğinde amaca ulaşılabilir (Çamlıbel Çakmak, 2018).

Araştırmada öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim teknolojileri dersinin hedefleri ve içerikleri hakkında alınan görüşler, genel olarak birbiri ile ve ders sürecinin başında belirtilen dokümanlarla uyumlu olduğunu göstermektedir. Ayrıca, programın eğitim durumları ve sınav durumları hakkında süreçte öğretmen adaylarını aktif kılacak birçok yöntem ve teknikten yararlandığı, çok yönlü ve tutarlı bir ölçme değerlendirme yapıldığı belirtilmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın nicel bulguları ile nitel bulgularının birbirini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının derse yönelik olumlu tutuma sahip olmaları hem ders sürecinde teknoloji ve materyalleri sınıfta aktif bir şekilde kullanabilecek becerileri kazanmalarına katkı sağlayacak hem de bu becerileri aktif bir şekilde sınıfta kullanabilen öğretmenlerin sınıf yönetimi hususunda sorun yaşamadan ders süreçleri daha verimli geçecektir. Öğretmenlerin teknolojiyi ve materyalleri sınıfta kullanabilmeleri sınıf yönetimlerine de olumlu katkı sağlayacaktır (İlhan, 2011).

Araştırma sonucunda öğretim üyeleri ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre öğretim teknolojileri dersinin eğitim durumları ve sınav durumları öğeleri öğretmen adaylarını süreçte aktif kılacak şekilde tasarlandığı anlaşılmaktadır. Literatürde öğretim teknolojileri dersini yürüten öğretim üyelerinin, öğretmen adaylarını araştırmaya yönlendiren bir süreç geliştirmesi gerektiği

vurgulanmaktadır (Sönmez, Dilber, Alver, Aksakallı ve Karaman, 2006). Bununla birlikte öğretim teknolojileri ders sürecinde yalnızca öğretmen adaylarının aktif değil, sürecin yöneticisi öğretim üyesi de aktif bir şekilde öğretmen adayları ile iş birliği içinde çalışmalarını gerçekleştirmelidir (Kuloğlu, 2019). Böylece dersin daha verimli geçeceği ve öğretmen adaylarının deneyim kazanmalarına katkı sunacağı belirtilebilir. Sınıflarda materyal ve teknoloji kullanımı öğrencilerde kalıcılığı daha da artıracaktır (Alım, 2012). Kablan, Topan ve Erkan (2013) tarafından gerçekleştirilen benzer bir araştırmada materyal kullanımının akademik başarıyı artırdığı sonucu vurgulanmıştır. Bu araştırmadaki gibi öğretmen adayları lisans eğitiminde öğretim teknolojileri dersini aktif, verimli ve etkili şekilde uyguladıklarında sınıflarında ihtiyaç duyacakları deneyimleri sağlayacaktır.

Öğretmen adaylarının derse yönelik tutumlarını belirlemek için ölçek uygulanmış ve analizleri yapılmıştır. Yapılan analizlere göre öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan yapılan görüşmeler neticesinde öğretim teknolojileri dersinin hedefleri, içerikleri, eğitim durumları ve sınav durumları öğelerinin genel olarak birbiri ile uyumlu ilerlediği ve öğretmen adaylarının görüşlerinin genel anlamda olumlu olduğu belirtilebilir. Her iki yöntemin birlikte kullanılması güvenilir sonuçlar çıkması adına, karma yöntemin en önemli üstünlüğü olarak belirtilebilir (Butgel Tunalı, Gözü ve Özen, 2016). Araştırma kullanılan nitel ve nicel yöntemlerin birbiri ile uyumlu olduğu ifade edilebilir. Bu kapsamda yapılan analizlerle öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin birbirini destekler nitelikte olduğu belirtilebilir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre hem öğretim üyelerinin hem de öğretmen adaylarının ders hedeflerine ulaşmak için yürütülen etkinlikler için ders süresinin yeterli olmamasına nedeniyle sıkıntı yaşadıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca, grup çalışmalarında sınıfların kalabalık olmasından dolayı birtakım güçlükler yaşandığı belirtilebilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının grup çalışmalarında tıpkı bu derste uygulandığı gibi akran değerlendirmesi ön plana çıkartılmalıdır. Ayrıca, ders kapsamında yapacakları uygulamalar ve gruplar hem öğretmen adaylarının ve hem de öğretim üyesinin ortak kararı ile oluşturulmalıdır (Kuloğlu, 2019; Sönmez vd. 2006). Ayrıca, dersin daha iyi işlenebilmesi için sınıf mevcutlarının düzenlenmesi, zaman sıkıntısının giderilmesi, teknik ve teknolojik destek sağlanması ve okullarla iş birliğinin yapılması gerekmektedir. Kuloğlu (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmada öğretmen adaylarının bu önerilere benzer öneriler (uygulama yapılmasına yönelik ders olması, teknolojik gelişmelerin yakından takip edilmesi gerektiğini, dönem sonunda sergi olması gerektiği gibi) sundukları belirtilebilir. Sönmez vd. (2006) tarafından yapılan bir başka çalışmada öğretmen adayları tarafından geliştirilen materyallerin mesleki uygulama derslerinde aktif bir şekilde kullanılması önerisi sunulmuştur. Okul öncesi öğretmenliği programındaki öğretim teknolojileri ders programının değerlendirildiği bu çalışmaya göre programın öğretmen adayları üzerinde olumlu anlamda etkili olduğu ve programın uygulanmasına devam edilmesi gerektiği ancak çalışma çerçevesinde belirlenen sorunların ortadan kaldırılması için düzenlemeler yapılması gerektiği de ifade edilebilir. Bununla birlikte çalışmadan elde edilen veriler ışığında uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

- Öğretim üyelerinin dersin daha etkili şekilde uygulanmasına yönelik yaptıkları öneriler uygulamaların okul öncesi eğitim programına göre uyarlanması yönündedir. Bu bağlamda öğretim teknolojileri dersinin izlencesine okul öncesi eğitim programına göre uyarlanan etkinlikler eklenebilir.
- Ders içeriği ile haftalık uygulama süresi konusunda uyumsuzlukların yaşandığı belirtildiği için ders içeriğindeki teorik bilgiler ve uygulama çalışmaları, haftalık ders saati baz alınarak yenilenebilir.
- Öğretmen adayı sayısı ile ders uygulamaları hususunda sıkıntıların yaşandığı belirtildiğinden ve ders uygulama ağırlıklı bir ders olduğundan haftalık ders saat süresi ve sınıf mevcutları göz önüne alınarak etkinlikler ve uygulamalar yeniden yapılandırılabilir. Ders için sınıfların şubeye ayrılması düşünülebilir.
- Öğretim teknolojilerinin ve materyal kullanımındaki uygulama eksikliklerinin tamamlanması adına öğretim teknolojileri dersi için eğitim fakültelerinde uygun bir paylaşım ortamı oluşturulmalı ve bu paylaşım ortamları hem fakülte bünyesinde fiziki

olarak hem de daha çok iş birliği ve paylaşım olabilmesi adına dijital olarak oluşturulmalıdır.

- Eğitim durumlarında yer alan grup çalışmaları sırasında ortaya çıkan sorunları en aza indireyecek çalışmalar olarak ısınma etkinliklerine, örnek olarak ürün/materyal paylaşımlarının yapılması gibi dersin etkinliğini artıracak çalışmalara ağırlık verilebilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmacıların her biri çalışmaya eşit oranda katkı sunmuştur.

Çıkar Çatışması

Araştırmada herhangi bir yönden çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Akalan, M. E. (2012). *Bilgisayar destekli programlı öğretim yaklaşımına göre hazırlanmış öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi ve öğrenci görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Teknolojisi Bilim Dalı. Ankara.
- Akgün, F. (2020). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretim materyallerinden yararlanmaya yönelik öz-yeterlikleri ve öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(2), 412-428.
- Alım, M. (2012). Coğrafya dersleri için materyal tasarımı. *Eastern Geographical Review*, 17(27), 73-84. <https://doi.org/2455/ataunidcd.31268>
- Aydın, M. K. ve Bavlı, B. (2019). *Program değerlendirme alternatif yaklaşımlar ve uygulama rehberi*. Pegem Akademi.
- Bozpolat, E. ve Arslan, A. (2018). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine ilişkin görüşleri. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 60-84. <https://doi.org/10.19160/ijer.463977>
- Butgel Tunalı, S., Gözü, Ö. ve Özen, G. (2016). Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması "Karma araştırma yöntemi". *Kurgu*, 24(2), 106-112. <https://doi.org/59643/kurgu.859556>
- Creswell, J.W., and Plano Clark, V.L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. (2nd ed.). Sage Publications.
- Çamlıbel Çakmak, Ö. (2018). Okul öncesi öğretmenliği lisans programının özel alan öğretmen yeterlikleri açısından incelenmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 692-707. <https://doi.org/10.21733/ibad.425487>
- Çelik, T. (2020). Sosyal bilim derslerini dijital materyallerle bütünleştirme sürecinde öğretmen aday görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1407-1422.
- Çelikkaya, T. ve Kürümlüoğlu, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine ilişkin görüşleri. *Researcher: Social Science Studies*. 5(4). 770-789. <http://doi.org/10.18301/rss.385>

- Çetin, B., Bağçeci, B., Kinay, A. ve Şimşek, Ö. (2013). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 697-713. http://doi.org/10.9761/JASSS_565
- Grimm, L. G., and Yarnold, P. R. (1995). *Reading and understanding multivariate statistics*. American Psychological Association.
- İlhan, S. (2011). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin uygulamaya dayalı öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Kablan, Z., Topan, B. ve Erkan, B. (2013). Sınıf içi öğretimde materyal kullanımının etkililik düzeyi: Bir meta-analiz çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1629-1644. <https://doi.org/10.12738/estp.2013.3.1692>
- Karal, H., Reisoğlu, İ. ve Günaydın, E. (2010). İlköğretim bilişim teknolojileri dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(38), 46-64.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). Guilford.
- Kuloğlu, A. (2019). Öğretmen adaylarına göre öğretim teknolojileri ve materyal tasarım dersi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6(1), 33-44. <https://doi.org/10.33907/turkjes.494405>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Okul öncesi eğitimi programı*. MEB.
- Selçuk, G. (2018). Türkçe öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(26), 526-543.
- Sönmez, V. (2012). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı* (17. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Sönmez, E., Dilber, R., Alver, B., Aksakallı, A. ve Karaman, İ. (2006). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin öğrenci açısından önemine yönelik bir araştırma. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 113-119. <https://doi.org/2774/ataunikkefd.37146>
- Tuğrul, B. (2005). Çocuğun gelişiminde anaokulu eğitiminin önemi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 6(62), 1-3.
- Utkugün, C. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi uygulamaları ve geri bildirimler hakkında görüş ve deneyimleri. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 6(2), 76-93.
- Ünver, N. (2020). Okulöncesi eğitim programını değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 28(2), 891-909. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.697826>
- Yazar, T. (2015). Prospective teachers' opinions about instructional technologies and material design course. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies (IJOCIS)*, 5(9), 23-34.
- Yeşil, R. ve Şahan, E. (2015). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin en önemli sorun, neden ve çözüm yollarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 123-143. <https://doi.org/59449/kefad.854077>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yükseköğretim Kurulu, (1998). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları.*

Yükseköğretim Kurulu, (2018). *Öğretmen yetiştirme lisans programları: Programların güncelleme gerekçeleri, getirdiği yenilikler ve uygulama esasları.*

Yüksel, A. N. (2020). Nitel bir araştırma tekniği olarak: Görüşme. *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*,6(56), 547-552. <http://doi.org/10.26449/sss.j.2099>

Extended Abstract

Introduction

In education faculties, the Instructional Technologies course is mandatory so that teacher candidates can effectively use instructional Technologies in the profession. This course, which has an importance in terms of teacher education, should be carried out properly by the instructors, and the importance of the course should be taught to the students (Çelikkaya and Kürümlüoğlu, 2017). In this context, the opinions of the instructors and students about the instructional technologies course in the preschool teaching program, in which the design and use of materials are intense, will be sought. Since the views of lecturers and teacher candidates are sought, it is also aimed to make a participant-oriented program evaluation. The responsive evaluation model which is one of the participant-oriented evaluation approaches include the natural methods that people apply when evaluating things. Stake emphasized being reflective of the realities of the program, participants' reactions, concerns, and other issues (Aydın and Bavlı, 2019).

The study aims to evaluate the instructional technologies course program in the preschool teaching undergraduate program with the responsive evaluation model. In addition, it is aimed at explaining the objectives, contents, instructional activities, and measurement and evaluation of the instructional technologies course, to determine the attitudes of the students towards the instructional technologies lesson, and determine the difficulties encountered in the implementation phase of the lesson and suggestions for its development based on the opinions of the participants. It is also critical to consult the opinions of teacher candidates and instructors, constituting an significant place in the education system, which has an important place in terms of teacher training (Akalan, 2012; Tuğrul, 2005).

In the research conducted within this framework, answers were sought to the following sub-problems:

- How is the program of the instructional technologies course in the preschool teaching undergraduate program structured?
- What are the attitudes of students towards the instructional technologies course in the preschool teaching undergraduate program?
- What are the opinions of students and faculty members regarding the objectives of the instructional technologies course in the preschool teaching undergraduate program?
- What are the opinions of students and faculty members regarding the subjects of the instructional technologies course in the undergraduate program of preschool teaching?
- What are the opinions of students and faculty members regarding the educational status of the instructional technologies course in the preschool teaching undergraduate program?
- What are the opinions of students and faculty members regarding the testing situations of the instructional technologies course in the undergraduate program of preschool teaching?
- What are the problems faced by students and instructors in the instructional technologies course in the preschool teaching undergraduate program?
- What are the opinions of students and faculty members regarding the more effective implementation of the instructional technologies curriculum?
- What is the relationship between students' attitudes and opinions towards the instructional technologies course in the preschool teaching undergraduate program?

Method

The current research was designed in a mixed research model with a convergent parallel (triangulation) pattern. Mixed research involves the collection, analysis and interpretation of qualitative and quantitative research data from a single study or studies (Butgel Tunalı, Gözü and Özen, 2016; Creswell and Plano Clark, 2011). In the convergent parallel (triangulation) design,

qualitative and quantitative data are interpreted by comparing them with each other. The aim is to diversify the data obtained in this design and relate it to research questions. The qualitative dimension of this research, having both qualitative and quantitative dimensions, consisting of interviews with faculty members, and the quantitative dimension consists of the opinions received within the framework of the scale applied to the students. Interview, one of the data collection tools in qualitative research, was used to answer the research questions. Quantitative research, on the other hand, in its most general definition, is empirical research in which the data is in the form of numbers (Yıldırım and Şimşek, 2021).

The study group comprises 4 lecturers and 56 students at the Faculty of Education in the 2022-2023 academic year. In the research, course documents, "Attitude Scale Towards Instructional Technologies and Material Design Course" (Çetin et al., 2013), and semi-structured interview forms developed by the researchers are used to get the opinions of preservice teachers and lecturers. Within the research scope, the data analyses conducted on course documents, the scales and the interviews were made.

Findings

When the course documents are examined, it can be indicated that it consists of "Course Description", "Course Objectives", "Course Principles", "Course Readings", "Additional Resources", "Course Content", "Course Requirements and Grading", "Assessment" and "Course Activities Calendar". When the attitude scale results of the pre-service teachers are examined, it is clear that their attitudes towards the instructional technologies course are at a high level. While the lecturers and students stated that the program was generally suitable, they also emphasized that course duration and practice improvements should be made.

Conclusion, Discussion and Recommendations

In light of the documents, it can be mentioned that the course is associated with the content shared within the scope of the HEC, and the course syllabus prepared by the lecturer is also prepared in accordance with this framework. If the curriculum is carried out with appropriate methods and techniques, it will be able to achieve its purpose (Çamlıbel Çakmak, 2018). Students' attitudes toward instructional technologies are at a high level. However, the opinions of the lecturers and students about the objectives, content, instructional activities, and evaluation of the instructional technologies course are generally positive. In this context, it can be concluded that this research's quantitative and qualitative findings, designed with a convergent parallel (diversification) design support each other. In fact, the literature emphasizes that the instructor conducting the instructional technologies course should develop a process that directs the students to research (Sönmez et al. 2006). In addition, the students and lecturers should carry out studies in cooperation in the instructional technologies course (Kuloğlu, 2019). Another result of the research is that both lecturers and students have difficulties in group work and in favor of short course hours. For this reason, the selection of the applications to be made by the students within the scope of the course and the formation of the group should be formed by the joint decision of both the students and the lecturers (Kuloğlu, 2019).

In the light of the data obtained from the study, the following suggestions can be made for practitioners and researchers:

- The suggestions made by the faculty members for the more effective implementation of the course are to adapt the practices according to the preschool curriculum. In this context, activities adapted to the preschool curriculum are to be added to the syllabus of the instructional technologies course.
- Since it has been stated that there are conflicts between the course content and the weekly practice time, the theoretical information and practice studies in the course content may be revised based on the weekly course hours.

- Since it is claimed that there are problems regarding the number of students and course practices, and since the course is a practice-oriented course, its activities and practices can be restructured by taking into account the weekly course hours and class sizes.
- In order to complete the application deficiencies in the use of instructional technologies and materials, a suitable sharing environment should be created in education faculties for the instructional technologies course, and these sharing environments ought to be created both physically within the faculty and as a digital area for more cooperation and sharing.
- Focus can be given to activities that reduce the problems that arise from group work in the educational situations of the course, such as warm-up activities, and studies that will increase the effectiveness of student material sharing.

EK-1

Öğretim Elemanı Görüşme Soruları

1. Öğretim teknolojileri dersinin programının hedeflerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
2. Öğretim teknolojileri dersinin programında yer alan konuların kapsamının yeterliğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. Öğretim teknolojileri dersinde hangi öğretim yöntem ve tekniklerini kullanıyorsunuz?
4. Öğretim teknolojileri dersi kapsamında hangi ölçme ve değerlendirme yöntemlerini uyguluyorsunuz?
5. Öğretim teknolojileri dersinde sizin ve öğrencilerinizin karşılaştığınız sorunlar var mı? Varsa örnek vererek açıklayınız?
6. Öğretim teknolojileri dersinin programı, son yıllarda gündemde olan uzaktan eğitime yönelik bakışınızı etkiledi mi? Neden?
7. Öğretim teknolojileri ders programının daha etkili bir şekilde uygulanmasına ilişkin önerileriniz nelerdir?

Öğrenci Odak Grup Görüşmesi Soruları

1. Öğretim teknolojileri dersinin hedefleri (kazandırılmak istenen bilgi ve beceriler) ile ilgili neler düşünüyorsunuz?
2. Öğretim teknolojileri dersinin konularına ilişkin neler düşünüyorsunuz?
3. Öğretim teknolojileri dersinin öğretim sürecinin yeterliğine (kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerine, materyallerine) ilişkin neler düşünüyorsunuz?
4. Öğretim teknolojileri dersinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin neler düşünüyorsunuz?
5. Öğretim teknolojileri dersinde karşılaştığınız sorunlar var mı? Varsa örnek vererek açıklayınız?
6. Öğretim teknolojileri dersinin programı, son yıllarda gündemde olan uzaktan eğitime yönelik bakışınızı etkiledi mi? Neden?
7. Bu dersin daha etkili bir şekilde uygulanmasına ilişkin önerileriniz nelerdir?